

DE HELD AMIRAN

GEORGISCHE SPROOKJES

MET ILLUSTRATIES VAN
LILIAN VAN DER STAP

cichorei

De held Amiran ; Georgische sprookjes – Amsterdam, Cichorei

ISBN 978 94 91748 37 0

Vertaald uit het Russisch door H. Walraven

Dertig sprookjes uit: *Georgische volksprookjes. Honderd sprookjes*. Bundel samengesteld en vertaald uit het Georgisch in het Russisch door I.N. Dolidze, onder redactie van prof. M.J. Tsjikovani, Academie van Wetenschappen, Uitgeverij Merani, Tbilisi 1971 (*Gruzinskie narodnye skazki. Sto skazok. Sbornik sostavljen i pereweden I.N. Dolidze, pod red. prof. M.J. Tsjikovani, Akademia Nauk, Izdanie Merani, Tbilisi 1971*).

Omslagafbeelding en illustraties: Lilian van der Stap

Redactie: Theo Veenhof

Eindredactie, layout, zetwerk en omslagontwerp: Jaap Verheij

Nederlandse rechten: Uitgeverij Cichorei, Van Beuningenplein 15-2,

1051 VS Amsterdam, 2015

www.uitgeverijcichorei.nl

Deze uitgave kwam tot stand met financiële ondersteuning van donateurs voor dit project via www.voordekunst.nl.

De uitgever heeft getracht de rechten voor deze uitgave zo goed mogelijk te regelen. Eventuele rechthebbenden kunnen contact opnemen met de uitgeverij.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the publisher.

Inhoud

Voorwoord van de vertaler	7
Pasjkoendzji	11
De jager	21
Tsikhara	26
De schone uit het verre land Nigozeti	33
Anana	41
Tsieskara	45
De herder en de slang	57
De held Amiran	61
De twee baardeloze bedriegers	75
Het veldelfje	79
De arme sloeber en de drie granaatappels van de ridder	90
De twee geluksstuivers	98
De zoon van de jager	105
De baardeloze bedrieger en de wees	109
De Ernstige Koning	111
De prins en het mooiste meisje onder de zon	118
De bloem Ezjvana	123
De luilak	130
De paarden tranen	134
De drie broers en het duivenmeisje	142
De drie broers	149
Hertenzoon en Helena de Schone	152
De dief	164
De koning en zijn zoon	168

Drie broers, drie koningen	169
De vos als dorpsoudste en de koningszoon	177
De stenen jongeling	187
De jager en de grote adelaar	193
Ongeluksvogel – Hongerlap	200
De vlo en de mier	211
Nawoord	217
Dankwoord	221
Verantwoording	223
Verklarende woordenlijst	224
Bibliografie	231

Voorwoord van de vertaler

Verhalen in de vorm van mythen, sagen en sprookjes zeggen veel over de wortels van de cultuur waarin ze zijn ontstaan, maar hebben tegelijkertijd een universele betekenis. Om die reden vind je in sprookjes over de hele wereld vaak dezelfde motieven terug.

Mijn belangstelling voor met name de Georgische mondelinge traditie werd gewekt toen ik in de jaren negentig een concert van zes Georgische zangers bijwoonde. Ik raakte onder de indruk van die stoere kerels, krachtig en fier van houding in hun sierlijke jassen, compleet met patroonhulzen, sabels, zwaarden en laarzen, die zo'n eenheid vormden in de muziek. Ook al kon ik er niets van verstaan, het was direct te merken dat het oeroude liederen waren. Eén lied in het bijzonder is me altijd bijgebleven. Het klonk verrassend zacht en liefdevol uit de mond van die sterke mannen.

Jaren later ontmoette ik op een camping twee Georgische zangers en ik vroeg hen of ze dat lied kenden. Ze begonnen direct te zingen en daarna legden ze me uit dat het lied, Batonebo, al meer dan duizend jaar oud is en dat het ziekten kon genezen, bijvoorbeeld als je tijdens het zingen van het lied om het bedje van een ziek kindje heen liep. Anders dan in andere culturen is tussen de hoge bergen van de Kaukasus veel bewaard gebleven: de oeroude liederen zijn nog altijd springlevend zoals de Georgische zangers lieten zien, compleet met oude tonaliteit en een unieke meerstemmigheid, zodat je ook een idee krijgt hoe het ooit geklonken moet hebben.

Daarmee was mijn belangstelling voor de Georgische cultuur nogmaals gewekt en dit resulteerde uiteindelijk in een reis naar Georgië, waar ik zes weken bij een familie in Zuid-Georgië heb gelogeed. Het landschap was fascinerend. Achter iedere bocht van de weg ligt wel een ruïne, een oude kerk, een burcht of een vuurplaats van aanhangers van Zoroaster. Verder warme bronnen, sprankelende beekjes, hoog oprijzende rotsen met beneden in de diepte een kolkende rivier, en ruige bergen met daartegenaan zelfs een in zijn geheel uit de rotsen gehouwen stad.

Wat me vooral trof was de enorme gastvrijheid en sfeer. Iedere gelegenheid werd aangegrepen om gasten te ontvangen en goed voor ze te zorgen én om zich te amuseren en feest te vieren en te zingen. En dan ook nog eens goed en uitgebreid meerstemmig zingen!

Op een gegeven moment reden we met twintig mensen uit de zeer verspreid liggende huizen van het dorp, staande in de achterbak van een kleine vrachtauto, samen met een schaap, over de bergen van de Kaukasus – waar je soms beter vooruit komt als je de weg vermijdt – naar een open plek in het bos. Het schaap werd geslacht, de maaltijd bereid. Toen iedereen aan de lange tafel zat, begon een van de mannen uit het dorp te toosten op de gasten uit Nederland, waarbij hij de universiteit van Leiden, Willem van Oranje, Erasmus en de tolerante mentaliteit roemde. De spreker bleek tot mijn verrassing professor in de geschiedenis te zijn.

Het Georgische landschap was niet alleen voor mij inspirerend, maar heeft gedurende vele eeuwen stof voor verhalen opgeleverd. Op mijn vraag welke rol sprookjes in de cultuur spelen, bleek dat iedereen ze kent en als kind heeft gehoord. Ook hoorde ik dat er boeken van zijn met prachtige illustraties.

Toen ik weer thuis was, vond ik in de Universiteitsbibliotheek van Leiden een boek waar ik zo enthousiast over raakte, dat ik het plan opvatte om het te gaan vertalen, ook al omdat er in het Nederlandse taalgebied nauwelijks Georgische sprookjes te vinden zijn. Het is een wetenschappelijke uitgave samengesteld door de Academie van Wetenschappen in Tbilisi. Het boek is tegelijkertijd in het Georgisch en in het Russisch verschenen in 1971, toen Georgië nog deel uitmaakte van de Sovjet-Unie. De vertaling naar het Russisch staat onder redactie van prof. Tsjikovani, die tot op heden geldt als dé grote wetenschapper op het gebied van de sprookjes. Veel van de verhalen spelen zich af in het gebied waar ik zelf ben geweest.

Alle sprookjes zijn mondeling opgetekend in verschillende gebieden van Georgië en door wetenschappers gerubriceerd en gearhiveerd. Sommige sprookjes werden tussen 1936 en 1970 voor het eerst opgetekend.

Onderzoek aan de Staatsuniversiteit in Tbilisi toont aan dat sommige personages in de sprookjes verwant zijn aan personages uit de verhalen uit andere culturen zoals het oude India, Perzië en Babylonië. Zo is volgens de wetenschappers de titelheld van dit boek, Amiran, verwant aan Gilgamesj en Prometheus. Het verhaal van Amiran is aan de hand van archeologisch materiaal te herleiden tot zeker 800 voor Christus. Ook de andere sprookjes hebben vaak zeer oude wortels. In het nawoord ga ik daar nader op in.

Bij de vertaling hebben sommige personages me veel hoofdbreken opgeleverd. Een lastig personage was bijvoorbeeld Gwelesjapi. Hij treedt op als een equivalent van een draak en is eveneens een samengesteld wezen: een reusachtige slang en een walvis, een soms meerkoppig monster met poten, soms heeft hij vleugels. Dr. Elene Gogiasjvili van de universiteit van Tbilisi heeft me hier veel over kun-

nen vertellen, wat ook heel belangrijk was voor de illustrator. Zo kan Gwelesjapi niet goed bijten, maar wel vuur spuwen en de zon inslikken.

Het lastigste personage was wel de dev. Wat is een dev? Een collega heeft me helpen zoeken, een ingewikkelde zoektocht naar een woord dat bij Georgiërs een grote glimlach oproept en taalkundig verwant blijkt te zijn met 'devil'. Degene die de sprookjes in deze bundel leest, komt de dev in veel gedaanten tegen.

Tijdens het vertaalproces kon ik twee fantastische adviseurs raadplegen en ik heb dat ook veelvuldig gedaan: redacteur en vertaler Theo Veenhof en assistent-professor Elene Gogiasjvili van de Staatsuniversiteit van Tbilisi. Waar mogelijk heb ik gebruikgemaakt van informatie uit de eerste hand, van de Georgiërs uit mijn omgeving.

Ten slotte: dit boek was er niet gekomen zonder het prachtige initiatief dat vorm heeft gekregen in de website www.voordekunst.nl, 'platform voor crowdfunding in de creatieve sector'. Zeventig mensen hebben naar aanleiding van de presentatie van dit project op de website bijgedragen aan de financiering ervan. Die betrokkenheid en gulheid is hartverwarmend. Met zo'n warme jas kan het boek wel naar buiten komen en ik hoop dat velen net als ik verrast, betoverd en ontroerd zullen raken door deze heel bijzondere cultuurschat.

Hanneke Walraven

De herder en de slang

Er leefden eens op de wereld, of misschien ook niet, een man en een vrouw die heel arm waren. Ze hadden een zoon, hun enig kind.

Op een dag zei de zoon: 'Lieve vader, lieve moeder, we zijn zo arm, we hebben zelfs bijna niets meer te eten. Daarom wil ik een baas gaan zoeken. Ik ga werken en heb dan te eten. En zo komen jullie in ieder geval niet om van de honger.'

'Dat is goed,' zeiden zijn ouders.

Hij ging op weg, hij liep en liep, en uiteindelijk kwam hij bij een rijk man, bij wie hij als schapenhoeder in dienst trad. Hij deed zijn werk erg goed en de kudde gedijde. Er werden veel lammetjes geboren en de kudde werd steeds groter. Zo gingen de jaren voorbij. Op een dag stapte de jongen naar zijn baas en zei: 'Ik wil graag naar huis om mijn ouders op te zoeken. Ze zijn al op leeftijd. Laat me voor een tijdje gaan.'

Zijn baas vond dat goed en gaf hem van alles mee voor onderweg: schapen, boter, vlees, kaas en ook een paard. Zo ging de jongen op weg naar zijn ouders.

Hij reed door de bergen tot hij opeens een slang dwars over het pad zag liggen. Het was maar goed dat de jongen hem had gezien, anders had het paard misschien wel per ongeluk op hem getrapt of hem zelfs onder zijn hoeven vermorzeld. De jongen steeg af en boog zich over de slang heen. Hij nam hem voorzichtig in zijn handen en droeg hem naar de kant van het pad, waar hij hem behoedzaam neerlegde met de woorden: 'Wat lig je nou op de weg? Je had wel vermorzeld kunnen worden, of iemand had je kunnen doden!'

Hij steeg weer op en vervolgde zijn weg. Eenmaal bij zijn ouders aangekomen, bleef hij een tijdje, en op een gegeven moment ging hij weer terug naar zijn baas. Hij reed en reed en kwam weer bij het pad waar hij de slang had achtergelaten. Daar zag hij hem wéér dwars over het pad liggen. Hij sprong van zijn paard en boog zich over de slang heen. Hij nam hem voorzichtig in zijn handen en legde hem aan de kant van het pad neer met de woorden: 'Je moet echt niet meer midden op het pad gaan liggen, dat wordt nog eens je dood, snap je dat niet?'

Hij steeg weer op en wilde net zijn paard aansporen, toen de slang riep: 'Hé, wacht even!'

De schapenhoeder hield zijn paard in en keek om. De slang kroop naar hem toe en sprak: 'Wees maar niet bang. Ik wil iets terugdoen, ik zal je iets geven. Daarvoor moet ik even in je mond blazen. Vind je dat goed?'

‘Ja hoor, ik ben niet bang voor je,’ zei de schapenhoeder. Hij boog zich voorover en deed zijn mond wijd open. De slang kwam dichterbij gekropen. Hij richtte zich hoog op. Toen blies hij in zijn mond. Op hetzelfde ogenblik werd de schapenhoeder een tovenaars: helderhorend en helderziend. Alles om hem heen begreep hij, en alles wat hij hoorde, kon hij verstaan: het ritselen van de bladeren aan de bomen, het ruisen van het water, het gezang van de vogels. Hij verstond wat de verschillende dieren tegen elkaar zeiden, ook de ossen, de stieren, de koeien en de schapen.

Hij zette zijn reis voort en kwam uiteindelijk weer terug bij zijn baas.

Na weer een jaar zei hij: ‘Ik wil dat u me nu laat gaan, voorgoed. Geeft u me mee wat ik heb verdiend en laat me vrij. Het is tijd om naar mijn oude vader en moeder terug te keren om voor hen te zorgen.’

‘Ik geef je de vrijheid. Vanaf nu ben je een vrij man en hoef je niet meer voor me te werken. Ga naar de kudde en gooi je herdersstaf midden tussen de schapen. Ze zullen schrikken en wegrennen. We verdelen ze. De schapen die de ene kant op rennen neem je mee. De schapen die de andere kant op rennen, blijven hier.’

De herder ging naar de kudde en wierp zijn staf midden tussen de schapen. Ze schrokken en stoven uiteen, de ene helft naar de herder toe en de andere helft verder het veld op. Maar er was een moederschaap waarvan het lammetje aan de overkant van de stok terecht was gekomen. Het moederschaap riep: ‘Kom hierheen, kom aan deze kant van de stok!’

Het lam antwoordde: ‘Ach moeder, als onze herder weet dat ik geen gewoon lam ben maar heel bijzonder, dan neemt hij me echt wel mee!’

De herder, die alles kon verstaan, prentte zich goed in welk lammetje dat had gezegd. Met zijn deel van de kudde ging hij naar de baas. De andere schapen liet hij op het veld achter.

En hij zei: ‘In uw kudde zit een heel mak lammetje. Het is mijn lieveling, een rammetje. Maar toen ik mijn staf had gegooid, stond het aan de andere kant dus hoort het bij de dieren die van u zijn. Geef me dat lammetje! Neem desnoods mijn hele kudde – als ik maar mijn lievelingslammetje mee mag nemen.’

‘Neem jij je lievelingetje maar mee, ik vind het best,’ zei de baas.

En zo kwam het lammetje bij zijn moeder, in de kudde van de herder. Deze bedankte zijn baas, nam afscheid van hem en vertrok met zijn kudde op weg naar huis.

Op een gegeven moment kwam hij door een klein dorp. Er lagen allemaal kleden op de grond uitgespreid waarop graan in de zon lag te drogen. Een knap meisje zat erbij om op het graan te passen. Af en toe joeg ze de vogels weg die overal gingen zitten om een graantje mee te pikken. Sommige aten van de korrels die naast

de kleden terecht waren gekomen, maar er waren er ook die brutaal boven op een kleed, op het bergje graan, neerstreken en er druk van pikten. De herder zag een vogeltje dat haar kopje ophief en dat riep: 'Hé dommerdjes, wat scharrelen jullie daar op de grond! Kom bij mij op het kleed eten nu het nog kan, want straks ruimt ze de kleden op – de korreltjes die ernaast liggen blijven toch wel voor ons liggen, die lopen echt niet weg!'

De jongen moest hard lachen toen hij dit hoorde. Het meisje keek op en wierp hem een lange blik toe. En hij keek haar diep in de ogen.

Hij vervolgde zijn weg en kwam uiteindelijk bij zijn ouders aan. Hij bouwde een nieuw huis voor zichzelf en besloot dat het tijd werd om te trouwen. Het meisje dat op het graan had gepast kwam hem voor de geest. Hij ging naar haar toe, vroeg om haar hand en ze trouwden. Ze waren heel gelukkig.

A spoedig werd hun geluk echter overschaduwd. Dat kwam omdat het meisje steeds weer aan de herder vroeg waar hij toch zo hard om gelachen had toen hij met zijn kudde door haar dorpje was getrokken en ze elkaar voor het eerst hadden gezien. Ze bleef maar vragen en vragen.

De herder zei echter geen woord, want hij wist dat hij, als hij zijn geheim zou verraden, zou sterven.

Maar zijn vrouw liet hem niet met rust. Zelfs toen hij haar had verteld dat het zijn dood zou betekenen wanneer hij het haar zou zeggen, riep ze steeds: 'Zeg het me, zeg het me toch!'

Omdat ze bleef aandringen en hem zo op de huid zat, besloot de herder om haar alles te vertellen.

Eerst bracht hij alles in gereedheid om rustig te kunnen sterven; hij slachtte zes schapen en bakte brood voor zijn begrafenismaal. Ten slotte dreef hij alle schapen bijeen en leidde ze naar de stal. Hij hoorde zijn lammetje tegen de schapen zeggen: 'Luister, ik zal jullie een nieuwtje vertellen.'

'Vertel, wat dan?'

'Onze baas is zijn eigen begrafenis aan het regelen, want zijn vrouw gunt hem ruste noch vrede, hij moet en zal haar vertellen wat hij aan niemand mag vertellen. Doet hij het wel, dan sterft hij nog diezelfde nacht. Nou, als ik zo'n vrouw had, liet ik het niet zover komen, ik zou haar mores leren met een tak vol knoesten, die ze zich lang zou heugen!'

Toen de herder dat hoorde, wist hij wat hem te doen stond. Hij liep de stal uit, sneed een knoestige tak van een boom en liep naar huis om zijn vrouw mores te leren.

Een week lang lag ze in bed te kermen van de pijn, en op de achtste dag stierf ze. Ze nam al het verdriet, ook dat van jou en mij, mee naar de andere wereld.

De drie broers en het duivenmeisje

Er waren eens – of misschien ook niet – drie broers. De twee oudsten waren van plan zich van hun jongste broer te ontdoen, maar om hem gewoonweg te doden ging hun te ver. Daarom zeiden ze tegen hem: ‘Laten we zien wie de sterkste is en een wedstrijd doen. We schieten alle drie een pijl af en wie hem het eerst heeft teruggebracht, die is echt de allerbeste.’

Dat deden ze, maar de pijlen kwamen zo ver buiten hun gezichtsveld neer dat ze op zoek moesten. De jongste vond op zijn pad geen enkele pijl, hij liep en liep en of het nu lang duurde of kort, uiteindelijk kwam hij in een onbekend koninkrijk. Daar ontmoette hij een oude vrouw en hij zei: ‘Oude vrouw, zou u mij misschien voor de nacht onderdak kunnen bieden?’

Ze was heel blij met haar gast en nam hem mee naar haar huis. Ze nodigde hem binnen en vroeg: ‘Wat brengt je hierheen, mijn zoon?’

Hij vertelde haar alles wat er was gebeurd en vertrouwde haar toe dat hij wilde trouwen.

Daarop zei de oude vrouw: ‘Elke dag vliegen er drie duivenmeisjes naar het meer hier vlak bij om te baden. Verstop je ergens bij het meer achter een boom. Als de meisjes er eenmaal zijn en hun venkleed en hun vleugels hebben afgelegd, gaan zij het water in. Pak de vleugels van het jongste meisje en geef die pas terug als ze je beloofd heeft om met je te trouwen.’

En zo gebeurde het ook. De jongen ging naar het meer en verborg zich achter een boom tussen de struiken. Na een tijdje kwamen de duivenmeisjes aangevlogen. Ze streken op de oever neer, deden hun venkleed af en hun vleugels en verstopten ze tussen de bosjes. Toen gingen ze het water in. De jongen sloop naderbij, pakte de vleugels en het venkleed van het jongste meisje en verstopte zich weer.

Toen de duifjes lang genoeg hadden gebaad, kwamen ze uit het water. De oudste twee kleedden zich gauw weer aan en vlogen weg. Maar het jongste duifje bleef achter. Haar vleugels waren weg. Ze keek om zich heen en riep: ‘Wie je ook bent, laat je horen en maak je bekend.’

Maar de jongen bleef zwijgen.

Het meisje riep voor de tweede keer: ‘Wie je ook bent, laat je horen en maak je bekend! Dan zal ik je lieve zusje zijn.’

De jongen hield zich nog steeds stil.

Het meisje riep: 'Wie je ook bent, laat je horen en maak je bekend! Wat wil je toch van mij?'

Toen antwoordde de jongen: 'Niet als zusje wil ik jou, wees mijn lieve vrouw.' En pas nadat het duivenmeisje had beloofd om zijn vrouw te worden, kwam hij tevoorschijn. Ze ging met hem mee, samen betrokken ze een hutje en daar woonde de jongen met zijn jonge vrouw. Hij ging in dienst bij de koning en zo leefden ze dan.

Op een dag vroeg de jongen aan de koning of er misschien voor hem en zijn jonge vrouw een kamer in het paleis was.

'Natuurlijk,' zei de koning, 'ik heb negen kamers, dus kies er maar een uit en wees gelukkig.'

En zo kwamen ze in de negende kamer te wonen.

Maar toen de raadsheren van de koning het duivenmeisje hadden gezien, werden ze zo getroffen door haar schoonheid, dat ze snel naar de koning renden en zeiden: 'Wat is de vrouw van die jongen een schoonheid! Alle andere vrouwen vallen bij haar in het niet, zelfs die van u!'

'Dat kan toch zomaar niet!' zei de koning boos, 'niemand kan toch een mooiere vrouw hebben dan de koning!'

'En toch is het zo.'

'Dan moeten we iets ondernemen. Maar wat?'

De raadsheren kwamen algauw met een antwoord: 'Boven op de berg is een bos. U moet tegen hem zeggen dat hij in één dag alle bomen moet omhakken en naar het paleis moet brengen. Als hem dat niet lukt, moet hij zijn vrouw bij u achterlaten.'

De koning riep de jongen bij zich en zei: 'Ga de berg op, hak alle bomen om en breng ze dezelfde dag nog naar het paleis. Lukt het je niet, dan moet je je vrouw aan mij afstaan.' Bedroefd ging de jongen naar huis. Zijn vrouw zag meteen dat er iets aan de hand was en vroeg: 'Wat is er met je? Waarom ben je zo bedroefd?' Hij vertelde haar alles.

'Ga maar slapen en laat alles verder aan mij over.'

Toen hij sliep, ging ze naar buiten, voorbij de poort en draaide de ring aan haar vinger een keer rond. En daar kwamen van alle kanten vogels aangevlogen. Het waren allemaal strijders van haar twee oudere zusters, die rondom haar neerstreken. Ze zei: 'Strijders van mijn oudere zusters, vel alle bomen op de berg en draag ze meteen naar het binnenplein van het paleis.'

De vogels velden de bomen van het bos en toen de dag aanbrak vlogen ze af en aan, zodat tegen de avond het binnenplein van het paleis van de koning vol lag.

De jongen maakte een bundel van droge takken, wierp hem over zijn schouder en ging naar de koning. Hij legde de bundel aan zijn voeten en zei: 'Mijn kleren zijn

vandaag door al dat werk tot op de draad versleten, ik heb beslist nieuwe nodig.’
‘Geef hem wat hij vraagt,’ zei de koning en de dienaren haastten zich om nieuwe kleren voor de jongen te halen.

Een tijdlang leefden ze zonder zorgen. Maar de raadsheren begonnen de koning weer te bestoken: ‘De jongen heeft zo’n mooie vrouw. Voor uw eigen vrouw zou het een eer zijn als ze haar mocht bedienen, als ze haar een kom water mocht aanreiken om haar handen te wassen.’

De koning ontstak in woede. ‘Ik als koning hoor de mooiste vrouw te hebben en niet die jongen!’

‘Daarom moet u hem meenemen op jacht. Laat hem vooruitrijden, dan zullen wij hem in het bos doden en is zijn vrouw voor u.’

Toen de jongen gehoord had dat hij mee op jacht moest, vertelde hij het meteen aan zijn vrouw.

‘O, wat een verdriet,’ riep zij, ‘ze zullen je vooruit laten rijden en je in het bos doden! Maar ik weet raad. Doe je paard negen hoofdstellen om met negen teugels en stijgbeugels, die elk een poed wegen. Doe dat, dan zal je niets overkomen en kun je rustig meegaan.’

Ze gaf hem ook haar ring en zei: ‘Wanneer ze hun pijlen op je richten moet je deze ring omhoog gooien, dan verandert hij in een gouden bal. Vang de bal, rijd er zo snel mogelijk mee naar de koning, geef hem de bal en blijf steeds vlak naast de koning rijden.’

De jongen deed alles wat zijn vrouw hem had gezegd. Toen ze op jacht waren en hij zag dat ze hun pijlen op hem richtten, gooide hij de ring omhoog, ving de bal op, reed er snel mee naar de koning, gaf hem de bal en bleef verder steeds vlak naast de koning rijden. Het plan van de koning en de raadsheren was mislukt.

Maar de koning riep de jongen voor de derde keer bij zich: ‘Zie je dat veld daar? Je moet het in één dag ploegen, eggen, inzaaien en maaien; je moet het graan oogsten, dorsen, malen en het meel in zakken doen en die naar het binnenplein van het paleis brengen. Lukt je dat niet – dan gaat je hoofd eraf.’

‘Zoals u wenst,’ zei de jongen en ging naar huis.

‘Wat is er gebeurd? Waarom ben je zo verdrietig?’ vroeg zijn vrouw.

‘Hoe zou ik nou vrolijk kunnen zijn?’ En hij vertelde wat de koning hem deze keer had opgedragen.

‘Ga maar slapen en vertrouw op mij.’

Ze ging naar buiten, voorbij de poort, draaide de ring aan haar vinger rond en daar kwamen de strijders van haar zusters al van alle kanten aangevlogen. Ze deden alles wat ze hun vroeg en tegen de avond was het veld geploegd, geëgd,

ingezaaid en gemaaid; was het graan geoogst, gedorst, gemalen en in zakken gedaan. Ze waren bezig de laatste zakken naar het paleis te brengen. De jongen nam de allerlaatste, droeg hem op zijn rug en liet hem op het binnenplein vlak bij de deur neerploffen.

De koning was sprakeloos. Hij had gedacht dat deze opdracht onmogelijk te vervullen was en kon verder niets bedenken. Maar zijn raadsheren wisten van geen ophouden.

‘De vrouw van die jongen, dat is zo’n schoonheid, die van u valt bij haar echt helemaal in het niet!’

Weer werd de koning woedend. ‘Hoe kan ik die jongen nu toch te gronde richten?’

Daar hadden de raadsheren al over nagedacht: ‘Zeg hem dan: “Haal dat, ik weet niet wat.” Lukt het hem niet, dan kunt u hem laten doden.’

Toen de jongen had gehoord wat de koning van hem verlangde, ging hij naar huis, verdrietiger dan ooit. Maar zijn vrouw ging weer naar buiten, voorbij de poort, draaide de ring aan haar vinger rond en de strijders van haar oudere duivenzusters kwamen weer allemaal aangevlogen. Toen ze allemaal waren neergestreken, vroeg ze hun: ‘Vertel mij, strijders van mijn oudere duivenzusters, weten jullie wat “Haal dat, ik weet niet wat” is en waar we het kunnen vinden?’

Maar de vogels zwegen, ze wisten het geen van alle. Opeens sprong er een kikkertje tevoorschijn. Omdat het een beetje mank was, had het de andere kikkers niet kunnen bijhouden en was alleen achtergebleven.

Het duivenmeisje strekte haar hand naar het kikkertje uit en het kikkertje sprong erop. Het meisje vroeg: ‘Weet jij misschien, lief kikkertje, waar we ‘Haal dat, ik weet niet wat’ kunnen vinden?’

‘Ik ken een oud vrouwtje, gaat u naar haar toe en zij zal het u vertellen.’

En zo ging de jongen naar het oude vrouwtje. Toen hij haar zijn vraag had gesteld, haalde ze een wiel en gaf het de jongen. ‘Je moet naar de tempel in het bos. Eerst kom je bij de zee. Rol het wiel de zee in, dan zal het zich uitstrekken als een brug over het water, waar je zo overheen kunt lopen. Op de andere oever zul je de tempel zien. Je moet buiten neerknielen en steeds van binnen blijven zeggen: “Heb vertrouwen, mijn zuster, heb vertrouwen, mijn zuster.” Dan zullen de deuren opengaan.’

De jongen bedankte het oude vrouwtje en deed wat ze gezegd had. Hij liep helemaal door tot aan de zee. Hij rolde het wiel de zee in en meteen verscheen een machtige brug die zich van de ene oever naar de andere uitstreckte. Hij liep over de brug naar de overkant en vond daar ook de tempel, met gesloten deuren. Hij viel op zijn knieën en riep: ‘Heb vertrouwen, mijn zuster, heb vertrouwen, mijn zuster.’ Maar er gebeurde niets. De deuren bleven gesloten. Het werd nacht het

werd weer dag, maar hij bleef geknield liggen en roepen: ‘Heb vertrouwen, mijn zuster, heb vertrouwen, mijn zuster.’

Zo verstreek er een maand. Toen gingen de deuren van de tempel open. Er kwam een oude man naar buiten, die naar hem toe liep en hem meenam naar binnen. Op het moment dat de jongen de tempel betrad, werd hij door hevige angst bevangen. Maar de grijsaard stelde hem gerust: ‘Wees niet bang, mijn zoon,’ en hij gaf hem goed te eten en te drinken. Toen de jongen helemaal uitgerust was, gaf de oude man hem Taroembala.

‘Pas goed op Taroembala, want als je hem kwijtraakt, zal het je kwalijk vergaan. Taroembala is onzichtbaar, maar zal alles voor je doen wat je hem maar opdraagt.’

Zo begaf de jongen zich op weg naar huis en Taroembala ging met hem mee.

Op een gegeven moment kwam hij een koopman met een draaiorgeltje tegen. Geen gewoon orgeltje, want als je eraan draaide, kwam er een heel leger tevoorschijn.

De koopman zei: ‘Laten we even lekker gaan zitten en samen wat eten.’

Ze gingen zitten.

‘Taroembala!’ riep de jongen, ‘breng ons water, zodat wij onze handen kunnen wassen!’

En daar sprankelde water over hun handen; maar wie of wat het water uitschonk, was niet te zien.

Daarna riep de jongen: ‘Taroembala! Breng ons een warm maal!’ En uit het niets verscheen er een gedekte tafel vol pasteitjes en gebraden vlees. Ze aten en dronken naar hartelust.

De koopman was één en al verbazing en zei: ‘Zeg, kunnen we niet ruilen – jij mijn orgeltje en ik jouw Taroembala?’

‘Wat is er voor bijzonders aan jouw orgeltje?’

‘Kijk maar goed,’ zei de koopman en draaide aan het wielkje.

Er kwamen op wonderbaarlijke wijze steeds meer krijgers uit, het werd een heel leger. De koopman keek de jongen aan: ‘Zullen we ruilen?’

‘Goed, we ruilen.’

Ze namen afscheid en ieder hun weg – de jongen met het orgeltje onder zijn arm, de koopman in de overtuiging dat Taroembala onzichtbaar en wel met hem mee ging om hem te bedienen.

Toen de koopman een heel stuk gelopen had en moe begon te worden, ging hij onder een boom zitten en riep: ‘Taroembala, breng water!’ Maar er kwam geen water, steeds maar niet. Waarom gehoorzaamt hij me niet? dacht de koopman. Maar Taroembala was allang achter de jongen aan gegaan die hij diende.

De jongen kreeg trek onderweg. 'Taroembala, breng me een gebraden kippetje!' Meteen verscheen er een gebraden kippetje. Hij at er smakelijk van, bleef nog even zitten en vervolgde zijn weg.

Intussen had de koning, omdat hij dacht dat de jongen zeker zou omkomen op zijn tocht, zijn dienaren naar de jonge vrouw gezonden om haar getooid als bruid naar het paleis te laten komen. Op het binnenplein zat de koning met zijn hele hofhouding en gevolg al op haar te wachten; hij wilde meteen met de plechtigheid beginnen. Maar op het moment dat de jonge vrouw naar het paleis werd geleid, kwam de jongen, haar man, het binnenplein op.

Toen hij al die mensen zag, met de koning in hun midden, allemaal in hun mooiste kleren, begreep hij wat er aan de hand was en riep luid: 'Taroembala, breng regen, snel en veel!' en er barstte een regenbui los, zo ongekend, dat het water met bakken uit de hemel kwam en iedereen in een oogwenk helemaal doorweekt raakte. Toen draaide de jongen aan het wielje van het buikorgel en daar verschenen de krijgers, steeds meer en meer, een heel leger. Hij beval hun op de koning en zijn hovelingen in te hakken en niemand te sparen.

De jongen kreeg het hele koninkrijk en het duivenmeisje bleef voor altijd zijn vrouw.